

Tridesetšesti skup o prometnim sustavima s međunarodnim sudjelovanjem

AUTOMATIZACIJA U PROMETU 2016.

U organizaciji KoREMA

“Osobe s invaliditetom u prometu” Primjer Krapinsko–zagorske županije

Mirjana Janžek

Udruga distrofičara Krapina

Krapina, 10.11.2016.

- Osobe s invaliditetom i dalje su u nepovoljnom položaju po pitanju mobilnosti, koja uključuje: prijevoz, pristupačnost javnih površina i javnih objekata, parkirnih mjesta, stanovanja, a što je najvažnije i pomagala
- Mobilnost je jedan od osnovnih preduvjeta za obavljanje osnovnih životnih potreba svih osoba, a posebno osoba s invaliditetom, te je neophodan za njihovo uključivanje u zajednicu
- U Krapinsko-zagorskoj županiji, prema stanju na dan 14. ožujka 2016., živi 19.135 osoba s invaliditetom (55% muškaraca i 45% žena) te na taj način osobe s invaliditetom čine 14,4% ukupnog stanovništva županije, što pokazuje da je naša Županija u samom vrhu po broju osoba s invaliditetom s obzirom na ukupni broj stanovništva.
- Na našem području, odnosno u Krapinsko – zagorskoj županiji mobilnost za osobe s invaliditetom je na vrlo niskoj razini, jer na području županije ne postoji niti jedan oblik prilagođenog javnoga prijevoza kojim bi se osobe s invaliditetom mogle koristiti, što u nekim većim gradovima drugih županija ipak postoji.

- Ulogu pružatelja usluge prilagođenog prijevoza preuzele su udruge osoba s invaliditetom s područja Županije
- Danas u Županiji postoje tri udruge koje imaju prilagođeno kombi vozilo
  - Udruga osoba s invaliditetom Krapinsko – zagorske županije (Zlatar)
  - Udruga invalida Donja Stubica
  - Udruga distrofičara Krapina

- Vozila služe prije svega za prijevoz njihovih članova i zadovoljavanja njihovih potreba (prijevoz na posao, u školu, kod doktora, obavljanje administrativnih poslova, socijalne i društvene aktivnosti i sl.), a onda u iznimnim situacijama i za ostale osobe s invaliditetom
- Usluga prilagođenoga prijevoza koje pružaju udruge ne može zadovoljiti vrlo često niti sve potrebe članova
- Budući se radi o prijevozu od vrata do vrata vozilo ne može prevoziti više članova istovremeno ako su im potrebe i lokacije različite
- Članovi žive u raštrkanim ruralnim područjima koja su i po nekoliko kilometara udaljena od prvog mjesta ili grada i vremenski ne stigne prevoziti dnevno više od jednog člana, u rijetkim slučajevima dvoje ako se vožnje mogu spojiti, a iznimne su situacije kod većih manifestacija izvan Županije i više osoba

- U 2011. godini Davor Brlić tadašnji predsjednik Udruge invalida Zlatar imao je viziju i želju uvesti prilagođeni prijevoz za sve osobe s invaliditetom s područja KZŽ
- Udruga invalida Zlatar prijavila je trogodišnji program na natječaj tadašnjeg Ministarstva zdravlja i socijalne skrbi pod nazivom “Prijevoz osoba s invaliditetom na području Krapinsko-zagorske županije” koji je bio i odobren, te je pokrenut prilagođeni prijevoz za sve OSI s područja KZŽ
- Prijevoz je bio besplatan do 100 km u jednom smjeru, za veću kilometražu nadoplaćivalo se po određenoj tarifi
- Javljao se problem da opet sve osobe nisu mogle dobiti prijevoz u vrijeme kada je njima odgovaralo jer je više korisnika u isto vrijeme imalo potrebu za prijevozom
- Uz pomoć Krapinsko – zagorske županije, koja je bila i partner u provođenju programa, 2013. godine nabavljeno je još jedno prilagođeno vozilo kako bi se zadovoljile potrebe što većeg broja osoba

- Nakon nešto više od godine dana provedbe programa smanjila su se financijska sredstva koja su bila ugovorena sa MZSS, te je nastala financijska nesigurnost
- Bez obzira na sav trud koji je uložen da ovakav način usluge prijevoza bude funkcionalan, usluga se počela lagano gasiti radi nedostatka sredstava, i danas više ne postoji u tom obliku
- Prijevoz koji pružaju udruge nema trajnu sigurnost radi nestabilnih financijskih uvjeta, prijevozi se osiguravaju najčešće kroz jednogodišnje projekte, kroz donacije ili vlastita sredstva udruga, što ne pruža dugoročnu stabilnost
- Postoji i mogućnost tehničkih kvarova vozila što opet onemogućava uslugu prijevoza i korisnici u tom slučaju nemaju nikakvu drugu opciju

- U Krapinsko – zagorskoj županiji glavni osiguravatelj javnoga cestovnog prijevoza je Presečki grupa
- Presečki grupa ne nudi osobama s invaliditetom prilagođeni javni cestovni prijevoz prilagođenim autobusima niti drugom vrstom vozila
- 2012. godine udruge članice Koordinacije udruga OSI potpisale su sa Presečki grupom Ugovor o poslovnoj suradnji oko osiguravanja povlastica za članove udruga pri korištenju prijevoza na redovnim tuzemnim linijama, te pružanju usluga povremenih prijevoza i turističkih aranžmana
- Članovi naših udruga imaju pravo na popust od 30% redovne cijene na županijskim i međuzupanijskim linijama u jednom smjeru (jednosmjerne karte) Prethodnih godina je popust bio 40%, smanjen je u 2016. godini
- Popust ne vrijedi i na cijene za relacije koje već sadrže neki oblik popusta
- U slučaju da je članu potrebna pratnja, odobrava joj se također popust od 30% od redovne cijene popusta.

- Iskaznicu za ostvarivanje popusta daju udruge svojim članovima i pratnjama
- Odobrava se i popust članovima udruga od 20% na komercijalne cijene Presečki grupe za povremene zajedničke prijevoze članova udruge (izlete) i to za razdoblje prijevoza od 1. studenog do 31. ožujka kao i u razdoblju od 1. srpnja do 20. kolovoza u godini.
- Obzirom da prijevoz nije prilagođen za osobe s težim invaliditetom osobe koje koriste invalidska kolica ne mogu koristiti niti prijevoz niti popust za redovne županijske i međuzupanijske linije

- Osim javnog autobusnog prijevoza u našim mjestima voze i privatni taxi prijevoznici koji posjeduju kombi vozila i prevoze putnike do grada.
- Taxi prijevoz je čak traženiji jer puno češće vozi i jeftiniji je. No niti ovaj oblik prijevoza nije prilagođen za osobe s invaliditetom.
- Željeznički prijevoz je također neprilagođen
  - neprilagođen pristup željezničkom kolodvoru
  - nepristupačni peroni
  - nepristupačni vlakovi

- Parkirališta za osobe s invaliditetom

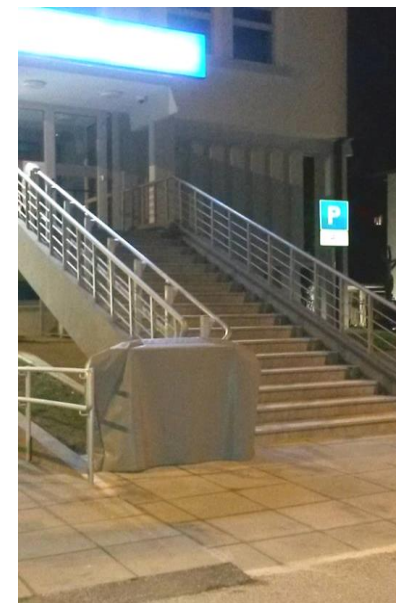
- nedovoljan broj parkirnih mjesta

- nepoštivanje parkirnog mjesta od ostalih građana (parkiranje bez znaka pristupačnosti) ili zlouporaba znaka pristupačnosti

- nedovoljne sankcije od strane nadležnih službi za parkirane automobile bez propisanih oznaka (znak pristupačnosti, neprovjeravanje znaka pristupačnosti)

- ograničeno vrijeme parkiranja (4 sata max.) iz razloga što ima vozača koji radi posla ostavljaju svoje automobile po cijeli dan na parkirnom mjestu i na to mjesto nitko drugi ne može računati

- Osim prijevoza u prometu nas onemogućava i nepristupačna okolina, neprilagođene javne površine i pristupi javnim objektima
- Iako se u zadnjih nekoliko godina vidi značajan pomak u smanjenju arhitektonskih barijera kao što je primjerice spuštene rubnjaci i proširenje pješačkih staza što omogućava kretanje u invalidskim kolicima, posebno elektromotornim, i dalje su nam pristupi nekim bitnim javnim objektima nedostupni
- Neki objekti su se obnovili i prilagodili ali ne na najbolji način za osobe s invaliditetom (koso podizna sklopiva platforma umjesto rampe ili lifta). Takvu prilagodbu osobe s invaliditetom najčešće izbjegavaju koristiti iz razloga što predugo traje cijeli proces, posebno ako su vremenski uvjeti loši.

- Naš prijedlog bi bio da se u većoj mjeri uvodi razumna prilagodba, odnosno univerzalni dizajn

- **Razumna prilagodba** je pojedinačna mjera prilagođena potrebama pojedine osobe.

- **Univerzalni dizajn** je pristup koji se odnosi na ljude svih godina i sposobnosti. To znači dizajnirati proizvode i okoliš kako bi bili u najvećoj mjeri uporabljivi svim ljudima, bez potrebe za prilagodbama ili nekim posebnim dizajnom

- uvesti niskopodne autobuse sa rampom. Takav autobus mogu koristiti svi građani (osobe s invaliditetom, trudnice, starije osobe, roditelji s djecom u kolicima...)

- uvesti barem jedan taksi za OSI (kombi prilagođen OSI za područje cijele županije)

- uvesti niskopodne vlakove i prilagoditi stajališta

- pristup javnim površinama i objektima po principu univerzalnog dizajna (koso podizne sklopive platforme umjesto stepenica - rampe, liftovi, klizna vrata, spuštene rubnjaci...)

Zbog svih barijera i poteškoća koje su navedene kroz ovu prezentaciju mnogi naši članovi se i dalje ne odlučuju na daljnja obrazovanja, zapošljavanja ili neki drugi oblik aktivnosti u zajednici jer im nije zagarantirano i omogućeno da će moći redovito obavljati svoje obaveze

Radi neprilagođenog prijevoza osobe (koje nisu članovi udruga) koje žive u ruralnim područjima koja su i po nekoliko kilometara udaljena od grada ili centra općine u kojoj žive, nisu godinama otišle obaviti neke svoje osnovne potrebe (plaćanje računa, frizer, odlazak u trgovinu, posjeti društvenim i zabavnim događajima...). Većinom to obavljaju članovi obitelji, asistenti, prijatelji ili susjedi...

Kako bi se osobe s invaliditetom što više uključivale u aktivnosti društvene zajednice potrebno je stvarati okruženje s jednakim mogućnostima za sve, a vidi se da je mobilnost tome osnovni preduvjet

HVALA NA PAŽNJI